

TELKODER HUKUK

Bülten No:4 16 Őubat 2015

ELEKTRONİK HABERLEŞME & HUKUK

Avukat Gökhan CandoĐan | Avukat Hürmüz Bičer | Avukat Gizem Koç

2015

Erişim Sağlayıcıları Birliği Genel Kurulu Yapıldı

ESB | Erişim Sağlayıcıları Birliği

30.04.2014 tarihinde BTK tarafından onaylanan Tüzük'e dayalı olarak faaliyetine başlayan Erişim Sağlayıcıları Birliği (ESB) 2014 yılı Olağan Genel Kurulu 27 Ocak 2015 Salı günü Ankara'da yapıldı.

Yirmiye yakın işletmecinin katılımı ile yapılan Genel Kurul'da ESB'nin faaliyetlerine ilişkin genel bir bilgilendirme de yapıldı. Buna göre; Genel Sekreter ve yardımcıları dahil toplam 17 personelin çalıştığı ESB'ye faaliyete başlamasından itibaren toplam 3094 mahkeme kararı ile 16600 URL hakkında işlem yapılması bildirimi gelmiştir.

2014 yılı toplam bütçesi 6,5 milyon TL olan ESB'nin, gelen mahkeme kararlarına itiraz hakkı olmasına rağmen bugüne kadar hiçbir mahkeme kararına itiraz etmediği görülmüştür.

Genel Kurul'da Tüzük değişiklikleri de görüşülüp karara bağlanmıştır. Kuruluş yapısı itibariyle katılımcılık ve eşitlikten uzak bir yönetimi temel alan ESB Tüzüğü'nde yapılan son değişikliklerle işletmecilerin sermaye tutarına dayalı yönetim yapısı pekiştirilmiştir. Bu haliyle, en büyük cirolu üç grubun katılımı ile ESB'nin Genel Kurul yapıp karar alması mümkün hale gelmiştir.

2015 Yılı'nın Gündemi; Serbestleşme ve Rekabete Devam mı Tamam mı!

Elektronik haberleşme sektörü 2014 yılına buruk bir şekilde veda ederken, 2015 yılı öngörülere de pek iç açıcı görünmüyor. Bir bütün olarak bakıldığında, sabit ses ve genişbant internet alanında rekabetsizliğin getirdiği olumsuzlukların ağırlığı giderek artarken, mobilde üç oyuncu arasında kalan hizmet alanında kayda değer bir gelişme yaşanmıyor. Güvenlik kaygılarının öne çıkması ile işletmecilere yeni yeni yükümlülükler getirilirken kayıtlı/yerleşik işletmeciler aleyhine genişleyen/büyüyen yeni hizmet alanları internet tabanlı hizmetler (OTT) dikkate alınması gereken bir pazar büyüklüğüne doğru gidiyor. Sektöre yeni sermaye girişi yok denilecek bir noktadayken varolan şirketler arasında birleşme ve devralmalar yaşanması da bekleniyor.

Bu işaretlerden yola çıkarak 2015 yılının temel çatışma alanlarını belirlemek mümkündür. STH ve genişbant internet hizmeti açısından, görünen, 2015 yılının bir milat olabileceğidir. Zira, Türk Telekom tekelinin kaldırılması ve yeni işletmecilerin piyasaya giriş yapmaya başlaması ile gündeme gelen serbestleşmeye yönelik siyasi ve idari iradenin sona ermesini gözlemleyebiliriz.

2014 yılında Türk Telekom tarafından ilan edilen "**Stratejik Organizasyon değişiklikleri**" hakkında TELKODER tarafından hem BTK hem de Rekabet Kurumu'na yasal başvurular yapılmıştır. Son olarak 2011 yılında Türk Telekom tarafından yapılan girişimin olumsuz sonuçlanmasından

sonra bir kez daha gündeme gelen “**elektronik haberleşme sektöründe TEK PAZAR**” girişimi bu kez sonuç vermiş gibi görünüyor. Zira, gerek BTK gerekse de Rekabet Kurulu, Türk Telekom tarafından yapılan organizasyon değişikliklerinin kendi düzenleme alanları içinde bir işlem olmadığına karar verdi.

TELKODER tarafından bu işlemlere karşı İdare Mahkemesi’nde açılan davalar önemli olmakla beraber, sektörde dört beş aylık bir zaman diliminin bile çok farklı sonuçlar doğurması kaçınılmazdır. Yani, bu olumsuz durumun bir yargı kararına kadar devamı bile tekel pozisyonundaki yerleşik işletmeci için yeterli olabilecektir.

İstanbul’da düzenlenen bir toplantıda konuşan Rekabet Kurulu üyesi Murat Çetinkaya’nın GSM tarafında Turkcell’in hakim durumunun oluşumuna dair şu sözleri dikkat çekicidir; “Hep şunu söylerim; herkes şimdi Turkcell’in GSM alanında hâkim durumda olduğunu, büyük bir şirket olduğunu falan söyler ve bunun kırılmadığını söyler. Turkcell’in GSM hizmetleri alanındaki gücü 1995-1996 yıllarındaki Telsim’in o 3 aylık bir gecikme periyoduvarya , orada n kaynaklanıyor” (Geniş aktarım için turk-internet.com adresine bakılabilir) Yani, sektörde üç aylık bir süre bile son derece önemlidir.

Öte yandan, açılan davalar olumlu sonuçlanmadığı takdirde Türk Telekom grubunun tek bir şirket olarak faaliyet sürdürmesinin önünde bir engel kalmayacaktır. Üçlü avantaj tarifeleri ile başlayan kampanyaların giderek çeşitlenmesi ve derinlik kazanması sonucunda ses ve internet hizmetleri alanında yeni işletmecilerin varlıklarını sürdürebilmeleri giderek zorlaşacaktır.

2014 yılında yaşanan bu gelişmeler, alınmış ortak bir karar ve irade olduğu izlenimini doğurmaktadır. Zira, bir yandan internet kelimesinin “güvenlik kaygısı” ile eşleştirilmesi ile yapılan bütün yasa değişikliklerinin işletmecilere, özellikle orta ve küçük ölçekli bağımsız işletmecilere, yerine getirilmesi imkansız yeni yükümlülükler getirmesi, diğer yandan da Etkin Piyasa Gücü konumundaki (EPG) işletmecilerin ellerinin serbest bırakılması ve Erişim Sağlayıcıları Birliği (ESB) yapılandırılmasında büyük cirolu işletmeciler lehine düzenlemelere gidilmesi pek de “kendiliğinden” olmuş gibi değildir.

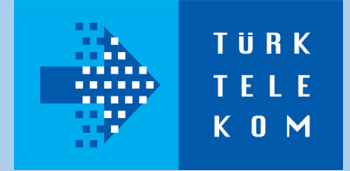
Yetkilendirme Yönetmeliği ile İdari Yaptırımlar Yönetmeliği’nde ardı ardına yapılan değişiklikler de bu sürecin bir parçasıdır.

Bu çerçevede; 2015 yılının alternatif/yeni işletmeciler için bir dönüm noktası olması beklenebilir. Hangi saikle olursa olsun, hakim işletmecilerin önünün açılması, dikey entegrasyon anlamına gelen, işletmecilerin yavru şirketleri aracılığıyla farklı pazarlarda faaliyette bulunmasına imkan tanınması bağımsız işletmecilerin varlıklarını güçleştirecektir.

Ötesinde, bu durumdan en fazla yararı da giderek daralan yerel hizmetleri yürüten yerleşik işletmeciler değil, giderek büyüyen sınırlar üstü hizmetler ve işletmeciler olacaktır.

Sabit telefon hizmetleri alanında hakim durumunu korumasına rağmen, bütün olarak hizmet alanının daralmasına engel olamayan Türk Telekom'un durumu gibi, uluslararası internet tabanlı hizmetleri (OTT) şirketleri ile mücadele edemeyen yerleşik işletmecilerin de giderek güç, konum ve gelir kaybına uğraması kaçınılmazdır. İnovasyon ve yaratıcılık açısından bağımsız/küçük işletmelerin her daim gerisinde kalan büyük cirolu işletmeciler, bir anlamda kendi bindikleri dalı kesmektedirler.

BOTAŐ'dan Türk Telekom'a Geçiş Hakkı Davası

Sabit ve genişbant internet piyasasında hakim durumda olan Türk Telekom grubuna tanınan **"geçiş hakkı"** ayrıcalığına yönelik uygulamalar mercek altına alınmaya başlandı.

BOTAŐ denetimi sonucunda Sayıştay tarafından hazırlanan 2013 yılı raporunda, fiber optik kablo altyapısının kiralanması konusuna özel bir başlık ayrılarak, bir yandan boru hatları güzergahlarından işletmecilere kiraya verme yoluyla gelir elde edilirken, diğer yandan asıl kullanıcı olan Türk Telekom'dan herhangi bir bedel alınmaması eleştirilmiştir.

BOTAŐ ile Türk Telekom arasında 1999 yılında imzalanan bir protokol olduğu, bu protokole bedele dair hüküm bulunmadığı, özelleştirme ile kamu şirketi vasfını kaybeden Türk Telekom'un geçiş hakkı bedeli ödemesi gerektiğini belirten Sayıştay raporunda, bu konuda Türk Telekom ile BOTAŐ arasında görüşmeler yapıldığı, ancak sonuç alınmadığı, bu nedenle BOTAŐ tarafından dava açıldığı bilgisine de yer verilmiştir. Türk Telekom'un mali yapısını doğrudan etkileyecek ve rekabet eşitsizliğini giderecek geçiş hakkı bedel ve uygulamalarının önümüzdeki dönemde daha çok tartışılacağı düşünülmektedir. Zira, başta belediyeler olmak üzere pek çok kamu kurumu Türk Telekom'u bedelsiz olarak geçiş hakkından yararlandırmaya devam etmektedir.

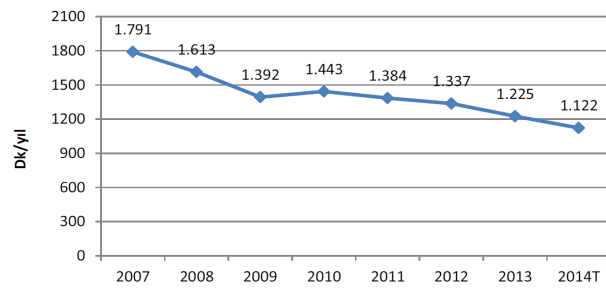
BTK'dan Ardıl Düzenleyici Etki Analizi; Sabit Telefon Hizmetlerinde Öncül Düzenleme Gereklidir

BTK tarafından hazırlanan "Ardıl Düzenleyici Etki Analizi: Toptan Düzeyde Sabit ve Mobil Telefon Hizmetlerine İlişkin Düzenlemeler" başlıklı rapor 9 Ocak 2015 tarihinde web sayfasında yayımlandı.

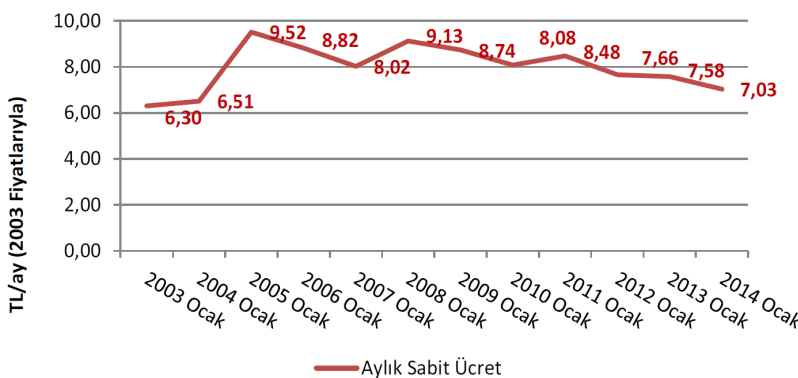
Toptan düzeyde sabit telefon (çağrı başlatma/sonlandırma) ücretleri ile mobil telefon hizmetleri (çağrı başlatma/sonlandırma) üzerindeki fiyat düzenlemelerinin perakende düzeydeki son kullanıcı fiyatlarına etkilerini incelemeyi hedefleyen çalışma sonucunda sabit telefon çağrı başlatma ve sonlandırma ücretlerinin düzenlenmesine ilişkin varılan sonuçlar şu şekilde özetlenmiştir;

- Yapılan BTK düzenlemeleri ile sabit çağrı sonlandırma ücretleri önemli ölçüde düşmüştür,
- Bu düşüş ve tarife dengelenmesi çerçevesinde perakende düzeyde aylık sabit ücret kısmen yükselirken sabit telefon arama hizmetleri ücretleri önemli ölçüde düşmüştür,
- Ülkemizdeki kullanıcılar sabit telefon hizmetlerine OECD ortalamasına yakın bir fiyat ödemektedirler,
- Fiyatlardaki düşüşe rağmen sabit telefon kullanım miktarı da düşmektedir,
- Sabit telefon hizmetlerine yönelik fiyatlandırma politikaları işletmecilerin trafik, gelir ve kar oranlarını korumak amacıyla karmaşıklaşmaktadır.

Şekil 10: Sabit Telefon Hizmetlerinde Abone Başına Düşen Ortalama Yıllık Trafik (Dk/yıl)

Şekil 2: Türk Telekom'un Aylık Sabit Ücreti – Sabit Fiyatlarla

BTK analizinde dikkat çekici sonuçlar vardır. Sabit telefon hizmetlerinde fiyatların düşmesine rağmen sabit telefon kullanım miktarı sürekli düşerken, mobil telefonda fiyatların düşmesi mobil kullanımını önemli ölçüde arttırmıştır. BTK analizinde, normal koşullarda fiyatların

BTK ile Rekabet Kurumu Arasında Yeni Protokol

BTK ile Rekabet Kurumu arasında 2011 yılında imzalanmış olan İşbirliği Protokolü, 22 Ocak 2015 tarihinde yeni bir Protokol ile yenilendi. Posta hizmetlerine dair yasal düzenlemenin yürürlüğe girmesi üzerine bu alandaki işlemleri de kapsayacak şekilde genişletilen işbirliği protokolü metnine http://www.btk.gov.tr/elektronik_haberlesme_sektoru/sektorel_rekabet/piyasaanalizleri/dosyalar/PROTOKOL.pdf adresinden ulaşılabilir.

Rekabet Kurulu'ndan Tivibu Kararı

Rekabet Kurulu tarafından alınan 05.02.2015 tarihli karar ile; TTNET A.Ş. tarafından sunulan Tivibu hizmetinin, TTNET A.Ş.'nin internet ve ses hizmetleri ile birlikte pazara sunulmasını (paketlenmesini) hedef alan uygulamalarına, sunulan veriler ve verilere ilişkin varsayım ve projeksiyonlar çerçevesinde, maliyetlerini karşılayarak kâra geçmesi durumunda menfi tespit belgesi verilmesine, sunulan varsayımların gerçekleşmemesi durumunda söz konusu tarife/paketlerin 4054 sayılı Kanun'un 6.maddesi kapsamında değerlendirilebileceği, sonucuna varılmıştır. (<http://www.rekabet.gov.tr/tr-TR/Kurul-Karari/TTNET-AS-Turk-Telekomunikasyon-Hizmetleri-AS->) Gerekçesinin yayımlanması ile kararın etki ve sonuçlarını değerlendirmek mümkün olabilecektir.

düşmesi ile kullanım miktarının artması gerekirken azalmasında sabit-mobil ikamesinin etkisi, yanı sıra, hizmet kalitesi, müşteri hizmetleri alanında yaşanan olumsuzlukların da düşüşte rol oynamış olabileceği, belirtilmiştir.

Türk Telekom'un arama hizmet fiyatları düşerken sabit ücretlerinin artmış olduğunun tespiti de önemlidir. Analizde; STH hizmetlerinde sabit ve batık maliyetlerin sabit ücretlerle, değişken maliyetlerin ise kullanım ücretleriyle karşılandığı, değişken maliyetlerin toplam maliyet içinde oldukça düşük kaldığı, bu nedenle 2004 yılından 2014 yılına gelindiğinde sabit ücretlerin %8 oranında artmasının tarifelerin yeniden dengelenmesi nedeniyle olağan olduğu belirtilmiştir.

Yapılan analizde bir diğer dikkat çekici husus da; düzenlemelerin ZAMAN İÇİNDE alternatif işletmecilerin pazar payını yükseltmesinin beklendiği tezidir. BTK, 2007 yılında sabitten başlatılan çağrılarda %2,7 olan alternatiflerin piyasa payının 2013 sonunda %24'e yükseldiğini, 2014 sonunda da %29,2'ye yükselmesinin beklendiğini ifade etmiştir. Elbette, bu verilerde Türk Telekom'un yavru şirketi (son kararlarla fiilen birleştiği) TTNNet alternatifler arasında gösterilmektedir. Türk Telekom grubu olarak yapılan kampanyalar ve diğer rekabete aykırı uygulamalarla TTNNet'in pazar payının giderek yükseldiği gerçeği karşısında, alternatiflerin pazar payının artmasından değil, Türk Telekom grubunun %90'lara varan pazar payını, yani süper hakim durumunu (super dominance) sürdürdüğünden bahsetmek daha doğru olacaktır.